

УДК 343.2

Катеринчук К.В.

доктор юридичних наук, доцент

професор кафедри спеціально-правових дисциплін

Навчально-наукового гуманітарного інституту

*Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
м. Київ*

ОСОБЛИВОСТІ ДЕЯКИХ ДЕФІНІЦІЙ В ЧИННОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Відповідно до Конституції України життя і здоров'я людини, її честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю (ст. 3).

Законом України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» [1] до статей 116 (Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання) та 123 (Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне у стані сильного душевного хвилювання) Кримінального кодексу України (далі – КК України) було внесено зміни: умисне вбивство/умисне тяжке тілесне ушкодження вчинене в стані сильного душевного хвилювання, зумовленому жорстоким поведженням, або таким, що принижує честь і гідність особи, а також за наявності системного характеру такого поведження з боку потерпілого. Нині дані статті мають оціночну термінологію, яка міститься не лише в Конституції України, а й у Кримінальному та Цивільному кодексах України. Так у ст. 201 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) до особистих немайнових благ, які охороняються цивільним законодавством належать «... честь, гідність і ділова репутація, а також інші блага». Однак жоден із зазначених термінів не мають юридичного визначення в нормативно-правових актах та у Постанові Пленуму Верховного суду України «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» [2].

Ще до втрати чинності Постанови пленуму Верховного суду України «Про застосування судами законодавства, що регулює захист честі, гідності і ділової репутації громадян та організацій» [3] та наказу «Про затвердження Положення про порядок розгляду звернень та організацію особистого прийому громадян в органах державної контрольно-ревізійної служби» [4], які зазначали, що поширення відомостей, що принижують честь, гідність та ділову репутацію особи, – поширення в засобах масової інформації або будь-яким іншим шляхом, у тому числі повідомлення невизначеному колу осіб чи хоча б одній особі, крім особи, якої вони безпосередньо стосуються, відомостей, що не відповідають

дійсності. Ці два документи також не містять тлумачення даної термінології, бо вона відносяться до морально-етичних категорій, але поряд з «чесстю» та «гідністю» містить ще й третя складова «ділова репутація».

Отже, по-перше, вважаємо за доцільне встановити на законодавчому рівні визначення понять «честь» і «гідність» особи; по-друге, передбачити в диспозиціях ст. 116 та 123 КК України окрему вказівку поряд з «чесстю» та «гідністю» та «діловою репутацією».

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: Закон України. Відомості Верховної Ради. 2018. № 5. ст. 34. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#n39>.

2. Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи: постанова Пленуму Верховного суду України. № 1 від 27.02.2009 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001700-09.

3. Про застосування судами законодавства, що регулює захист честі, гідності і ділової репутації громадян та організацій: постанова пленуму Верховного суду України. № 7 від 28.09.90 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

4. Про затвердження Положення про порядок розгляду звернень та організацію особистого прийому громадян в органах державної контрольно-ревізійної служби: наказ Головного контрольно-ревізійного управління України № 15 від 25.02.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

УДК 343

Книженко О.О.

доктор юридичних наук, професор

старший викладач відділу підготовки прокурорів з проблем кваліфікації

кримінальних правопорушень інституту спеціальної підготовки

Національної академії прокуратури України

м. Київ

ЗАСОБИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕАГУВАННЯ НА ПОСТАНОВЛЕННЯ СУДДЕЮ (СУДДЯМИ) ЗАВІДОМО НЕПРАВОСУДНОГО ВИРОКУ, РІШЕННЯ, УХВАЛИ АБО ПОСТАНОВИ

Визначення законодавцем виду та розміру покарання та інших засобів реагування на злочин потребує пильної уваги з боку вчених, оскільки необхідно з допомогою юридичної техніки не тільки відобразити волю законодавця, а й додержати принципи криміналізації та пеналізації діяння. Останні зміни, що вносяться до закону про кримінальну відповідальність, свідчать про низьку якість законотворчої діяльності. Про це вже неодноразово зазначалося на різного рівня заходах й з тим, що законодавча техніка має стати більш якісною,